

EN KARTLÄGGNING AV SVENSKSPRÅKIG SMÅBARNSPEDAGOGIK I FINLAND 2024

Sammanställd av
Matias Österberg

SYDKUSTEN
SYDKUSTENS LANDSKAPSFÖRBUND R.F.

Inledning

Syd kustens landskapsförbund r.f. (framöver Sydkusten) samt dess föregångare Nylands svenska landskapsförbund, har sedan 1997 följt med småbarnspedagogikens personalsituation i olika kartläggningar. I rapporten från 1997 beskrevs personalsituationen i huvudstadsregionen. Sedan 2004 har personalsituationen kartlagts i förbundets 16 medlemskommuner. Huvudsyftet med kartläggningarna har varit att undersöka i vilken utsträckning tillgången på personal är tillräcklig och om personalen är behörig.

Den långvariga bristen på behöriga lärare och barnskötare i södra Finland har fungerat som ett grundläggande motiv till att den här typen av genomgång och granskning av den svenskspråkiga småbarnspedagogiken varit och fortfarande är angelägen. Alla åtgärder som stöder den svenskspråkiga småbarnspedagogiken har setts som särskilt viktiga.

I förevarande kartläggning har Sydkusten igen följt upp personalsituationen i den svenska småbarnspedagogiken i Finland. Kartläggningen och de enkäter, vilka fungerat som verktyg för att samla in information, har riktats till kommuner med svensk småbarnspedagogik. Tvåspråkiga kommuner i Egentliga Finland, Nyland och Österbotten har ombetts besvara kartläggningens enkäter. Också språköarnas daghem har kontaktats och ombetts belysa sin personalsituation.

Färre kommuner och daghem än tidigare år, speciellt 2015 och 2019, har den här gången svarat på Sydkustens kartläggning. Det kan ha att göra med att branschen befinner sig i ett skörare tillstånd just nu då personalbristen är omfattande i flera kommuner.

Vi anser att den här kartläggningen ger en uppdaterad och färsk bild av den svenska småbarnspedagogiken och hoppas att den kan fungera som underlag för diskussion och reflektion för att stödja småbarnspedagogiken.

Syfte

Syftet med kartläggningen att få en helhetsbild av framför allt personalsituationen i svensk småbarnspedagogik i Finland. Till Sydkustens uppgift hör att bevaka svenska intressen och vi ser det här arbetet som en del av den uppgiften.¹ Det finns ett mervärde i att uttrycka helhetsbilden numerärt, det konkretiserar och gör det tydligare vilka behoven är och var det behövs samhälleliga insatser för att stödja småbarnspedagogiken. Småbarnspedagogiken ska vara en systematisk helhet. Kvaliteten inom småbarnspedagogiken vilar på personalens pedagogiska kompetens och medvetenhet. En utbildad personal kan erbjuda en stimulerande, dialogisk och empatisk småbarnspedagogik för barn, vilket också har positiv inverkan på barnens utveckling.

Enligt lagen om småbarnspedagogik (§ 25) är det kommunen, samkommunen eller den privata serviceproducenten som ska se till att det finns tillräckligt med sådan personal som uppfyller behörighetsvillkoren, så att syftet med småbarnspedagogiken kan uppnås. Men det är lika viktigt att det finns utbildningsställen på olika håll i Svenskfinland, att utbildningsplatserna är tillräckligt många och att det finns ett tillräckligt antal sökande till de olika utbildningarna. Vi bör

¹ Det har i olika sammanhang påpekats hur viktigt det är att siffror som berör småbarnspedagogik och utbildning finns för specifikt det svenska Finland, se t.ex: Oker-Blom G. (2021) Den svenskspråkiga utbildningen i Finland: särdrag, utmaningar, utvecklingsbehov och förslag till åtgärder. Undervisnings- och kulturministeriet.

därför också tänka på vad det är som gör småbarnspedagogiken till ett attraktivt studie- och yrkesval.

Resultatet i kartläggningen ger kunskap om och förståelse för den svenska småbarnspedagogiken och dess förutsättningar. En sammanfattning av läget hjälper de instanser som på olika håll jobbar med och för småbarnspedagogiken att enas både kring behov och åtgärder. Vi hoppas kartläggningen gör det lättare och tydligare att föra fram behoven till alla instanser som jobbar för att säkerställa en småbarnspedagogik med hög kvalitet.

Genomförande

Kartläggningen av småbarnspedagogiken i Svenskfinland 2024 täcker för tredje gången de tvåspråkiga kommunerna i Svenskfinland. I kartläggningen har också småbarnspedagogiken i språköar ombetts besvara frågorna.

Kartläggningen har genomförts med hjälp av det webbaserade insamlingsverktyget webropol. Två enkäter har utformats och skickats ut:

- Enkät 1) frågor om personalsituationen till kommunernas chefer och ansvarspersoner för småbarnspedagogik
- Enkät 2) frågor om språk, personalens åldersstruktur och småbarnspedagogikens uppskattning i samhället till föreståndare inom småbarnspedagogik.

Både föreståndare för kommunala och privata verksamhetsställen har erbjudits möjlighet att svara på den andra enkäten. I de fall kommunerna så begärt, har forskningslov anhållits för att genomföra kartläggningen.

Av de tillfrågade kommunerna har 26 av 30 svarat på enkät 1, svarsprocenten var 87 procent. Av verksamhetsställena inom småbarnspedagogik har 149 av cirka 346 verksamhetsställen, eller 43 procent, gett svar på enkät 2.

En viss förbehållning för uppgifternas noggrannhet är på sin plats. Flera kommuner har meddelat deras personalstyrka, andelen behöriga och obehöriga, men också samtidigt påpekat att de inte kan ge exakta uppgifter om till exempel antalet obehöriga. Resultatet ger trots det här en god uppskattning om den verkliga personalsituationen inom småbarnspedagogiken i Svenskfinland. Speciellt kan man konstatera att tillgången på utbildad personal är sämre än vid tidpunkten för senaste kartläggning år 2019 och att behovet av personal de facto är stort.

Andelen barn i småbarnspedagogiken

Andelen barn, och i nuläget också antalet barn som deltar i småbarnspedagogik i Finland ökar. Det här har varit en klart uttalad strategi och ett önskemål på nationellt håll från statsledningen.

De färskaste uppgifterna är från år 2022. Det året deltog 40 procent av barnen under 3 år och 89 procent av barnen i åldern 3-5 år i småbarnspedagogik. Uppgifterna gäller hela landet även småbarnspedagogik på finska och andra språk. Motsvarande andelar var 37% och 87,9% 2019.²

Att antalet barn ökar har helt konkreta konsekvenser för småbarnspedagogiken som helhet. Då barn som deltar i småbarnspedagogiken ökar, ökar också behovet av personal.

I uppgifterna om deltagande i småbarnspedagogik kan inte utläsas skilt hur deltagandet ser ut i svenskspråkig småbarnspedagogik. Det som ändå kan sägas är att av barn med svenska som modersmål deltog 13 704 barn i småbarnspedagogik år 2022. (Källa vipunen.fi) I statistiken framgår dock inte hur många barn med andra språk angett som modersmål som deltar i svensk småbarnspedagogik. Siffran talar inte heller om att alla med svenska som modersmål deltar i svensk småbarnspedagogik.

Personalens behörighet 2024

Befattningar

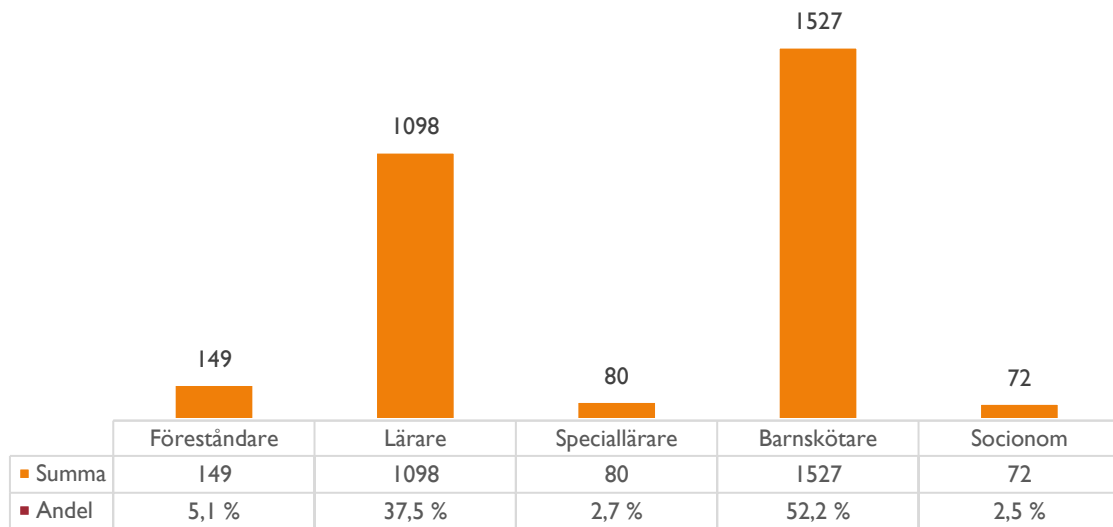
Den personal som nu jobbar inom småbarnspedagogiken är i huvudsak antingen lärare inom småbarnspedagogik (pedagogie kandidat), socionom inom småbarnspedagogik (socionom yrkeshögskola) eller barnskötare inom småbarnspedagogik (yrkesexamen). Behörighetskraven för speciallärare inom småbarnspedagogik är pedagogie magisterexamen och för föreståndare pedagogie magisterexamen.³ För föreståndare används också befattningarna ledare eller chef inom småbarnspedagogik i vissa kommuner. De största befattningsgrupperna är lärare och barnskötare inom småbarnspedagogik. Utbildade socionomer är en stor grupp, men kommunernas befattningar för socionomer är fortfarande få till antalet. En förklaring till det här är att socionomer som utexaminerats före 31 juli 2023 är behöriga som lärare inom småbarnspedagogik. Efter lagändringen 2018, då nya yrkesbeteckningar infördes, är befattningen socionom inom småbarnspedagogik inte ännu så vanlig.

Följande tabell beskriver antalen befattningar och deras inbördes andelar i svenskspråkig småbarnspedagogik i Finland. Befattningarna barnskötare (52,2 procent) och lärare (37,5 procent) inom småbarnspedagogik är flest till antalet. Tillsammans utgör dessa befattningar nästan 90 % av personalstyrkan.

² <https://stat.fi/julkaisu/cl8l48a1oj27m0dukvmlyq0wd> Uppgifter för svensk småbarnspedagogik skilt finns inte att tillgå.

³ <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2018/20180540>

Befattningar inom småbarnspedagogiken, Svenskfinland 2024

Andelen beskriver fördelningen av personalstyrkan i förhållande till alla befattningar. Det är alltså inte samma fördelning som förekommer på daghemmen i barngrupperna där lärare, barnskötare och socionomer jobbar.

Kartläggningen av personalsituationen bygger på uppgifter som samlats in av kommunala daghem. Också småbarnspedagogiken i språköar (i de flesta fall privata daghem) och privata daghem har ombetts svara på enkäten, men svarsprocenten för de privata daghemmen är låg. I huvudsak baserar sig uppgifterna på de svar som kommunernas chefer för småbarnspedagogik gett.

I nuläget 2024 finns det tjänster som är obesatta på grund av att det överhuvud taget inte funnits sökande. Av 26 kommuner har nio kommuner uppgett att de haft befattningar lediga som de inte fått sökande till.

Lärare inom småbarnspedagogik

Bland de som jobbade som lärare inom småbarnspedagogik i Svenskfinland 2024 var 78 procent behöriga för sin uppgift. Antalet befattningar för lärare inom småbarnspedagogik uppgick till 1 098 personer. För de här befattningarna var 823 personer behöriga och 232 personer obehöriga.

Befattningarna för lärarna har ökat jämfört med Sydkustens kartläggning från 2019. Totalt är antalet lärare år 2024 större än 2019 även med avsaknaden av uppgifter från några av kommunerna.

Lärare inom småbarnspedagogik 2024 Svenskfinland - I 055 befattningar

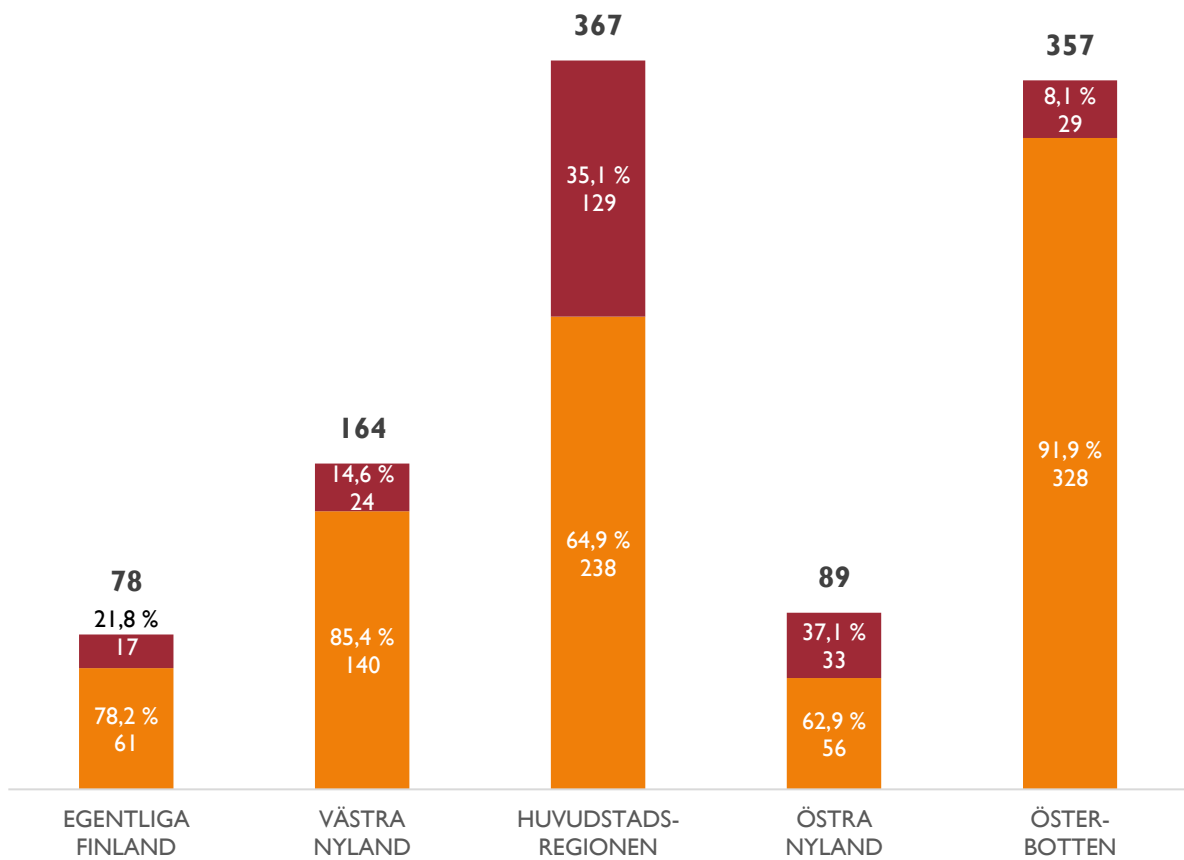
Behöriga (antal) Obehöriga (antal)

Både antalet och andelen obehöriga lärare inom småbarnspedagogik har fördubblats sedan Sydkustens senaste kartläggning 2019.

Lärare inom småbarnspedagogik 2024, enligt region

Behöriga (% , antal) Obehöriga (% , antal)

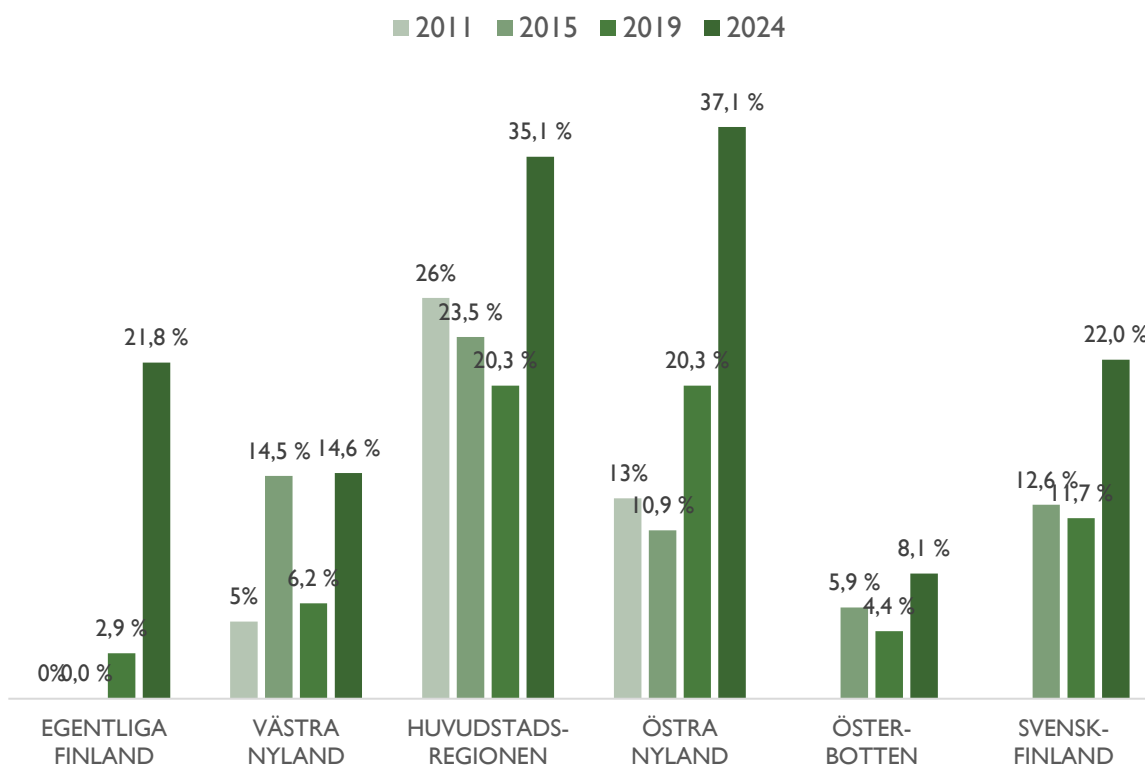
I de olika regionerna finns en stor variation på andelen behöriga lärare inom småbarnspedagogik. I Egentliga Finland är andelen obehöriga lärare inom småbarnspedagogik 21,8 procent, i västra Nyland 14,6 procent, i huvudstadsregionen 35,1 procent, i östra Nyland 37,1 procent och i Österbotten 8,1 procent. I samtliga regioner har personalsituationen försämrats. Tillgången på lärare inom småbarnspedagogik motsvarar inte behovet.

I de svar vi fått från språköarna (totalt fem språködaghem) är andelen obehöriga 32 procent, befattningarna var 19 till antalet.

Lärare inom småbarnspedagogik 2011 – 2024

Sydkustens kartläggningar från 2011, 2015, 2019 och 2024 har varit nära varandra sett till utformning, uppbyggnad och frågornas art. I 2011 års kartläggning medverkade inte Österbottens kommuner, vilket de gjorde både 2015 och 2019 och 2024. Nedanstående diagram jämför andelen obehöriga lärare inom småbarnspedagogik från 2011 till 2024. Då trenden för personaltillgången mellan 2011 och 2019 varit positiv har riktningen vänt på de senaste åren. I hela landet finns nu ett omättat behov av lärare inom småbarnspedagogik. Personalfrågan och tillgången på behöriga lärare inom småbarnspedagogik är något som så gott som alla kommuner är tvungna att befatta sig med. Mest oroväckande är situationen i Egentliga Finland, huvudstadsregionen och östra Nyland, där tillgången på behöriga lärare totalt svängt om från den tidigare positiva utvecklingen.

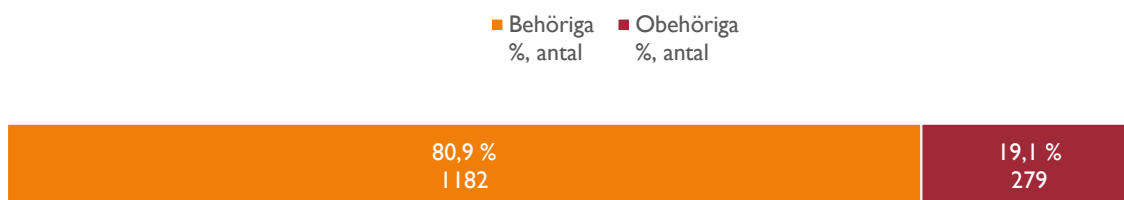
Obehöriga lärare inom småbarnspedagogik %
2011 - 2024

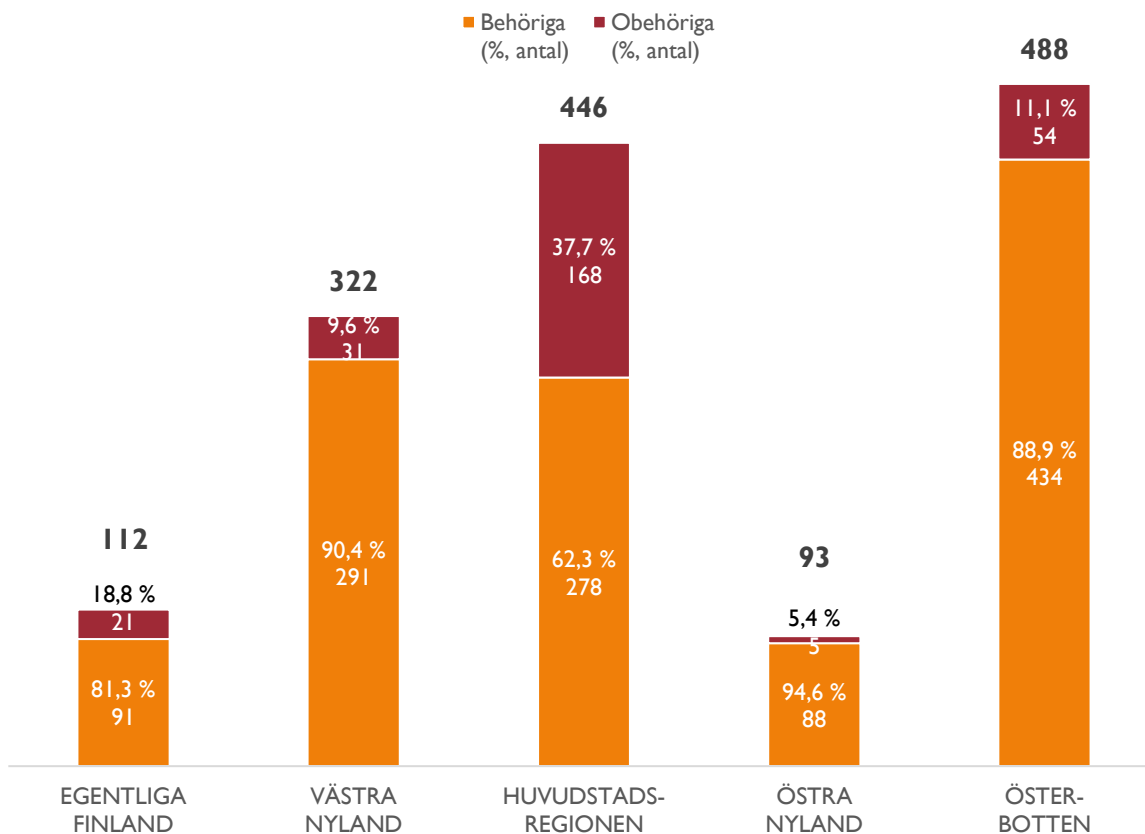
Barnskötare inom småbarnspedagogik

Tillgången på barnskötare inom småbarnspedagogik är i flera regioner betydligt bättre jämfört med lärare inom småbarnspedagogik. I västra Nyland är andelen obehöriga 9,6 procent, i östra Nyland 5,4 procent och i Österbotten 11,1 procent. I Egentliga Finland är andelen obehöriga barnskötare 18,8 procent, medan personalsituationen i huvudstadsregionen är mest alarmerande med 37,7 procent obehöriga barnskötare inom småbarnspedagogik. I språköarnas svar är 23 procent obehöriga bland 30 befattningar.

Barnskötare inom småbarnspedagogik 2024, Svenskfinland - I 46I befattningar

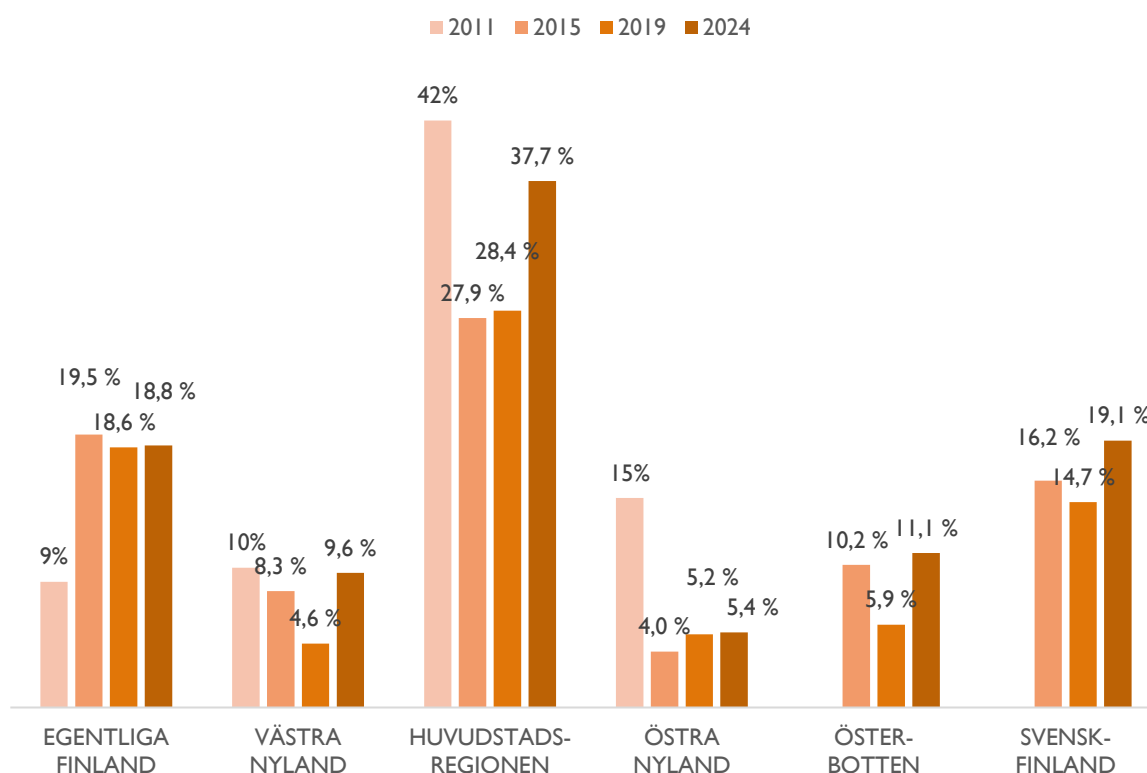
Barnskötare inom småbarnspedagogik 2024, enligt region

Barnskötare inom småbarnspedagogik 2011 – 2024

Fram till 2019 minskade de obehöriga barnskötarnas andel i Svenskfinland något från tidigare kartläggningar. Mellan 2015 och 2019 skedde endast små förändringar. Mellan 2019 och 2024 har andelen behöriga barnskötare ökat totalt sett i Svenskfinland. Både huvudstadsregionen och Egentliga Finland sticker ut som regioner där tillgången på behörig personal inte möter behovet.

Obehöriga barnskötare inom småbarnspedagogik % 2011 - 2024

Socionom inom småbarnspedagogik

Befattningen socionom inom småbarnspedagogik är inte så vanlig i kommunerna. I kartläggningen har kommunerna i Svenskfinland angett sammanlagt 67 befattningar, varav 43 procent är obehöriga. De flesta obehöriga finns i huvudstadsregionen (elva), och i östra Nyland (tio). Vi har i kartläggningen inte specifikt ställt frågan om vad det beror på att så många socionomer av befattningarna innehas av obehöriga, men följande reflektioner kan ändå göras. Det finns en hel del utbildade socionomer i branschen, men många är behöriga också som lärare inom småbarnspedagogik. Då många lärartjänster är öppna och efterfrågan på lärare inom småbarnspedagogik är stor, är det sannolikt att socionomer med dubbel behörighet i första hand anställs som lärare inom småbarnspedagogik. Somliga kommuner uppger också att de inte ännu rekryterat socionomer, trots att kommunen har en arbetsbeskrivning för befattningen.

Speciallärare

Bland speciallärare inom småbarnspedagogik fanns 78 befattningar, varav 63 innehades av behöriga. 15 specialläraryrkesbefattningar var obesatta eller innehades av obehöriga, vilket utgör 19 procent. Största andelen obehöriga speciallärare fanns i Egentliga Finland och huvudstadsregionen, båda regionerna med 33 procent obehöriga speciallärare inom småbarnspedagogik.

Föreståndare

Föreståndare, eller ledare eller chef inom småbarnspedagogik, är huvudsakligen behöriga. Kommunerna i Svenskfinland uppgav att det finns 139 befattningar för föreståndare. De allra flesta befattningarna innehades av behöriga och endast en enskild befattning var öppen.

Föreståndarnas svar

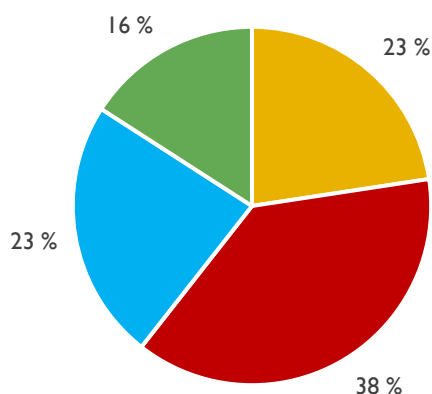
Av de cirka 350⁴ verksamhetsställena inom småbarnspedagogik svarade 43 procent på kartläggningen. Med verksamhetsställen syftar vi på daghem, gruppfamiljedaghem med mera. Vi har valt att använda begreppet verksamhetsställe i stället för enhet, medvetna om att begreppen som används kan skilja sig åt i olika kommuner. 47 procent av de kommunala verksamhetsställena svarade på enkäten, medan motsvarande siffra för privata verksamhetsställena var 29 procent. I svarsprocenten syns daghemmens situation och att det är svårt att hinna med uppgifter och förfrågningar utifrån.

Åldersstruktur

I enkäten till daghemsföreståndarna frågade vi om personalens ålder. Den åldersindelning som användes var 30 år eller yngre, 31-45 år, 46-55 år och 56 år eller äldre. Av de svar som kom in (med svarsprocenten 43 %, i svaren ingår både kommunala och privata daghem) var 23 % i åldern 30 eller yngre, 38 % i åldersgruppen 31-45 år, 23 % i åldersgruppen 46-55 år och 16 % i åldern 56 eller äldre. Åldersstrukturen har inte nämnvärt förändrats eller förskjutits i någon riktning jämfört med tidigare kartläggning 2019. Åldersstrukturen är förhållandevis jämnt fördelad och sett till ålder (givetvis utan att se på själva tillgången på personal) finns det tillräckligt med yngre personal som kan ta över ansvarsuppgifter efter de som kommer att gå i pension.

Personalens åldersstruktur

■ 30 år eller yngre ■ 31-45 år ■ 46-55 år ■ 56 år eller äldre

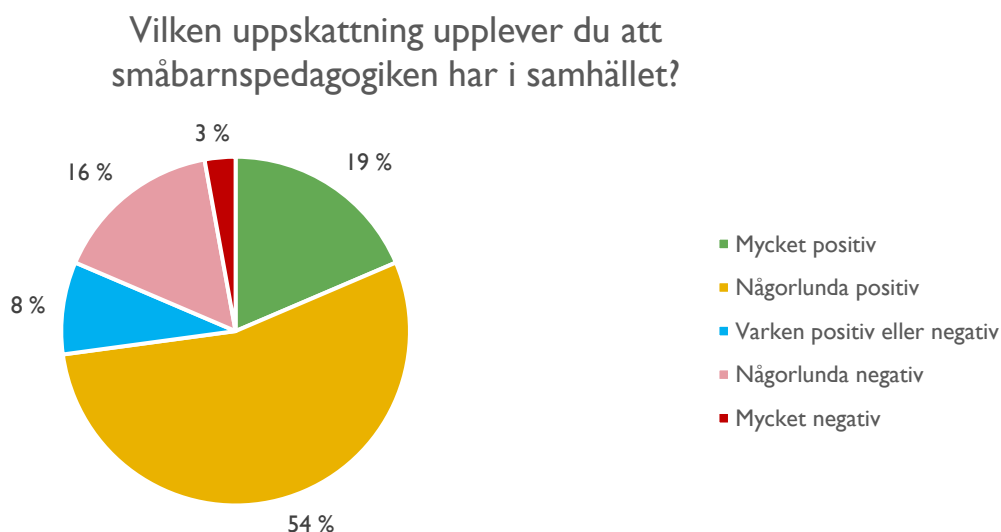

Uppskattningen för småbarnspedagogiken

Föreståndarna inom småbarnspedagogiken upplever att branschen är uppskattad i samhället. 73 procent upplever uppskattningen för småbarnspedagogiken som mycket eller någorlunda positiv. 8 procent upplever att uppskattningen är varken positiv eller negativ, 16 procent att

⁴ Källa: www.svenskskola.fi

uppskattningen är någorlunda negativ och 3 procent att den är mycket negativ. Det här är en viktig fråga för personalens identitet och yrkesstolthet.

Hur kan uppskattningen för branschen öka?

Materialet och innehållet i det här stycket är hämtat från öppna svar som föreståndarna inom småbarnspedagogik gett. Vi ser det som viktigt att dessa röster hörs, kunskapen och inblicken i småbarnspedagogiken som finns i den här gruppen behöver tas på allvar.

Föreståndarna lyfter fram lönen och synligheten av det positiva som görs i verksamheten som centrala faktorer med stor inverkan för hur småbarnspedagogikens uppskattning kan ökas. En allmän uppfattning bland föreståndarna är att yrkets rykte och status behöver höjas i samhället. Föreståndarna önskar sig en förståelse om vad småbarnspedagogik innebär från samhällets sida. Det finns många förbättrings- och utvecklingsförslag för branschen. Det handlar både om konkreta frågor som arbetsförhållanden, lön och andra förmåner, till exempel arbetskläder, och mera allmänt om att på en samhällelig nivå lyfta upp och synliggöra det arbete som görs inom småbarnspedagogiken.

I en kommun har hela personalen gjorts delaktiga i frågan om småbarnspedagogikens uppskattning. Det som de ser som mest centralt är högre lön, mera personal, uppskattning från arbetsgivaren, möjlighet att få arbetskläder och mindre sparkrav på småbarnspedagogiken. Det är inte bara en kommun som lyfter fram just dessa behov, de finns närvarande på ett eller annat sätt i de flesta svaren från föreståndarna.

En tanke som flera föreståndare lyfter fram är att kärnverksamheten borde få det utrymme, den arbetsinsats och den tid som krävs för att uppgifterna ska kunna skötas väl och med hög kvalitet. De administrativa uppgifterna upplevs som belastande och tidskrävande, något som på ett konkret sätt äter av resurserna för det pedagogiska arbetet.

Det finns också föreståndare som önskar bättre samarbete mellan personalen inom småbarnspedagogiken och de som jobbar inom administrativa roller (utöver föreståndarna). En upplevelse är att administrationen inte alltid ser och hör behoven från fältet.

Många föreståndare uppmärksammar mediernas roll. Negativa rubriker och ett överutbud av nyheter med inriktning på problem påverkar synen på småbarnspedagogiken. Medierna kunde bättre lyfta upp vad som egentligen görs inom småbarnspedagogiken, vilket arbete som ligger bakom verksamheten.

En resurs som ses som oanvänd är vårdnadshavarna. Dessa upplever i allmänhet småbarnspedagogiken positivt. Använd denna resurs, vinkla uppmärksamheten till deras uppfattning och sprid detta budskap i medier, föreslår en föreståndare. Flera föreståndare lyfter också fram betydelsen av samarbetet med föräldrarna och vikten av att konkret berätta vad som görs i småbarnspedagogiken, att synliggöra det pedagogiska arbetet.

Även bättre samarbete mellan personalen på enheterna och de i administrativa roller (utöver föreståndaren) efterlyses.

Ett urval från öppna svar, Hur kunde uppskattningen för småbarnspedagogiken öka?

”En början [är] att lärarna kallar sig för lärare, att man talar med yrkesstolthet, att få föräldrarna att värdesätta och inse vikten av jobbet (det gör de nog), att marknadsföra yrket men framför allt borde världen ändras och lönerna bli mycket mycket högre inom den sociala sektorn.”

”Genom att synliggöra vårt arbete och belöna oss med högre lön. Högre lön ger signaler om att vi är välutbildade pedagoger med ett viktigt och värdefullt arbete.”

”Ifall lönerna skulle höjas skulle förhoppningsvis fler söka sig till branschen och man skulle ha lättare att hitta kompetent och på riktigt duktig personal. Lönenivån ska vara den samma som i skolan.”

”Man måste kunna få sköta barnen, ta hand om deras grundbehov”

”Barnen behöver närvarande vuxna”

”Redan att besöka daghemmen och ta tid att se personalen på fältet skulle visa uppskattning. Vi skall jobba tillsammans mot samma mål, men vi har kanske olika arbetsuppgifter. Nu finns inget samarbete, det upplevs som vi och de.”

”Media borde fokusera på de positiva sakerna med arbetet i småbarnspedagogiken. Visst finns problem och antalet kompetenta personal borde öka. Men med bara negativ vinkling minskar lusten att utbilda sig för branschen.”

”Lyfta fram positiva aspekter av arbetet, för det finns mycket bra. Fokusera mindre på det som inte fungerar i media med att svartmåla hela småbarnspedagogiken - skrämmer bort unga.”

”Mindre negativ uppmärksamhet i media. Våra tidningar lever på allt negativt som händer i småbarnspedagogiken. Borde mera ta upp det positiva. Vi jobbar hårt för att få en bra dag på våra enheter. Vi måste få bättre lön till småbarnspedagogikens personal. I huvustadsregionen kan man inte leva med den bruttolön vi får.”

Hur kan småbarnspedagogiken locka till sig unga?

Eftersom personalsituationen är utmanande i branschen är det viktigt att småbarnspedagogiken kan locka till sig unga. Sydkusten har genom projektet Småbarnspedagogiken – ett framtidsjobb som pågått åren 2021 – 2024, tagit sig an just denna fråga.⁵ Vi har i denna kartläggning också ställt frågan till föreståndare, hur de ser att småbarnspedagogiken kan göras attraktiv för unga. Föreståndarnas svar handlar i stor utsträckning om samma ämnen som frågan om hur uppskattningen för branschen kan ökas. Svaren omtalar bättre lön och arbetsvillkor samt mindre negativitet i medierna.

Flera föreståndare lyfter fram arbetsbördan och just att dimensioneringen ska tänkas över. Många lyfter fram att fyra vuxna på 21 barn kunde göra arbetet lättare, minska på vikariebehovet och minska på stressnivån hos personalen. Det här skulle göra så att arbetet upplevs som mera attraktivt. Det här skulle frigöra resurser också för att branschen med egen röst kunde tala positivt utåt.

Ett urval från de öppna svaren: Har du förslag på åtgärder för att göra småbarnspedagogiken till ett ännu mera attraktivt yrkesalternativ för unga?

”Högre lön ger högre status och detta leder till att fler kan söka sig till branschen vilket leder till att vi får kompetent utbildad personal som stannar och ger stabilitet i vardagen. Detta ökar välmåendet, trivseln för personalen och som det viktigaste leder detta till att våra barn och familjer mår bättre.”

”Detta är en samhällelig fråga där attraktiviteten höjs hand i hand med uppskattningen av arbetet. Lönen beskriver uppskattningen till en mycket stor grad, trots att det inte är hela sanningen.”

”Vi behöver vända diskussionen bort från personalbrist till det konkreta arbete som görs inom småbarnspedagogiken. Då vi bygger upp en stadig och hållbar grund hos barnen och dessutom stöder familjerna, så mår alla bättre - även samhället.”

”Antal personal / barngrupp på 21 borde vara 4 st. På så vis blir jobbet lite lättare, vikariebehovet minskar och stressnivån för personalen minskar. I början är det svårt att kunna anställa tillräcklig mängd, men när det sen märks att arbetet är "lättare" än nu så kan arbetet upplevas som mer attraktivt.”

”Om personalen själva skulle lyfta branschen och kunna inspirera studeranden som kommer på praktik mer, så skulle attityden mot småbarnspedagogiken förändras och genom det öka positiva synen på yrket.”

”Prata positivt om småbarnspedagogiken och få det att anses som en viktig start på livet för barn där det behövs kompetenta vuxna som jobbar. Ett kreativt yrke!”

”Vi borde få mera personal till avdelningarna. Man borde även tänka på våra förmåner som vi har i kommunen så att de blir mer attraktiva för dom unga. Våra arbetsförhållanden borde bli bättre för att locka nya kollegor. Vi jobbar mycket utan matpauser och kaffepauser under dagen för att det alltid fattas personal....”

⁵ <https://www.sydkusten.fi/sv/projekt/sbp/>

”Höjda löner, mera positiva saker i media om småbarnspedagogiken, lyfta fram hur mycket man faktiskt själv kan styra över innehållet i verksamheten enligt egna intressen osv. "prova på dagar" inom småbarnspedagogiken för att ge chansen att se hur det är i verkligheten och hur roligt vi faktiskt har.”

Sammanfattning

Småbarnspedagogikens personalsituation är betydligt sämre nu än för fem år sedan då motsvarande kartläggning senast gjordes av Sydkustens landskapsförbund. Det finns ett stort behov av både barnskötare, socionomer och lärare inom småbarnspedagogik i så gott som alla regioner med svenskspråkig småbarnspedagogik. Både antalet och andelen obehöriga lärare inom småbarnspedagogik har fördubblats sedan Sydkustens senaste kartläggning 2019.

Antalet obehöriga lärare inom svenskspråkig småbarnspedagogik är 232 (22 % obehöriga). Antalet obehöriga barnskötare inom småbarnspedagogik är 279 (19 %). Till antalet är behovet av personal störst i huvudstadsregionen, där behovet av lärare inom småbarnspedagogik är 129 (37 %) och behovet av barnskötare inom småbarnspedagogik är 168 (38 %). Andelen obehöriga lärare inom småbarnspedagogik i de andra regionerna är 22 % i Egentliga Finland, 15 % i västra Nyland, 37 % i östra Nyland och 8 % i Österbotten. Andelen obehöriga barnskötare i övriga regioner är 19 % i Egentliga Finland, 10 % i västra Nyland, 5 % i östra Nyland och 11 % i Österbotten.

Föreståndarna lyfter fram lönen och synligheten av det positiva som görs i verksamheten som centrala faktorer med stor inverkan för hur småbarnspedagogikens uppskattning kan ökas. En allmän uppfattning bland föreståndarna är att yrkets rykte och status behöver höjas i samhället. Föreståndarna önskar sig en förståelse om vad småbarnspedagogik innebär från samhällets sida. Föreståndarnas förbättrings- och utvecklingsförslag för branschen handlar både om konkreta frågor som arbetsförhållanden, lön och andra förmåner, till exempel arbetskläder, och mera allmänt om att på en samhällelig nivå lyfta upp och synliggöra det arbete som görs inom småbarnspedagogiken.

Den utmanande personalsituationen och svårigheten att rekrytera behöriga har konstaterats i flera revideringar i både kartläggningar och andra rapporter som gäller småbarnspedagogiken. Det är svårt att se att branschen och personalsituationen får en positiv utveckling om inte de frågor som personalen själva lyfter fram som centrala faktorer först bekräftas och sedan åtgärdas. Alla åtgärder med målsättningarna att göra branschen mera attraktiv, få fler att söka sig till branschen och färre att söka sig bort från branschen behövs.